

Kunst in Suriname: 'Vaart, dynamiek, verscheidenheid'

Van 26 februari tot 20 maart 2010 was de tuin van De Surinaamse Bank in Paramaribo het decor van een bijzondere expositie van zowel Surinaamse als Nederlandse kunstenaars. Deze expositie kreeg de naam Paramaribo SPAN mee en werd gehouden ter ere van het 145e jubileum van De Surinaamse Bank. Het internationale karakter werd benadrukt door curator Christopher Crozier, kunstenaar/schrijver uit Trinidad.

Tekst en foto's: Lusette Verboom

Installatie van Jhunry Udenhout getiteld Change Saw.

Paramaribo SPAN markeerde ook de afronding van een vierjarig uitwisselingsproject op het gebied van beeldende kunst tussen Rotterdam en Paramaribo (ArtRoPa). In het Sranan, Engels en Neder-

lands betekent 'SPAN' spanning, opwinding, de ruimte tussen twee punten, het overbruggen van afstanden.

Ondanks het feit dat we hetzelfde koloniale verleden hebben en veel Surinamers op Curaçao wonen, weten we weinig van Suriname. Het is door een toevallig bezoek van Nicole Henriquez van landhuis Bloemhof vorig jaar november aan de Redytex Gallery in Paramaribo, dat de zeer bevlogen galleryhoudster Monique Nouh-Chaia Sookdewsing haar enthousiast maakte om aanwezig te zijn tijdens deze kunstmanifestatie. We waren allemaal zeer nieuwsgierig en met vijf personen zijn wij er naartoe gegaan.

Als voorbereiding op onze reis kregen we van Jennifer Smit, kunsthistorica, een lezing over de verschillende generaties kunstenaars in Suriname. Zelf was ze er 10 jaar geleden voor het laatst geweest. We waren zeer geïnteresseerd in het culturele klimaat in Suriname na 35 jaar onafhankelijkheid.

Het werd een zeer inspirerend bezoek, vanaf de eerste ochtend, toen we een rondleiding kregen bij De Surinaamse Bank langs hun bijzonder waardevolle kunstcollectie tot het bezoek aan Moengo toe waar we met een groep van meer dan 30 personen werden onthaald.

Ondanks de zeer moeilijke periode na de onafhankelijkheid in 1975 zijn er sinds de jaren 80 twee actieve, door de overheid gesubsidieerde kunstopleidingen in Suriname: de Akademie voor Hogere Kunst en Cultuur Onderwijs (AHKCO), een hbo-opleiding voor beeldende kunst, journalistiek en maatschappelijk werk waar 13 docenten een vierjarige opleiding beeldende kunst verzorgen voor bijna 60 studenten en de Nola Hatterman Art Academy (NHAA) die laagdrempeliger is, bedoeld voor jong talent zonder voldoende vooropleiding. Zestien docenten zijn er werkzaam op zo'n 35 leerlingen.

Aan de andere kant ontbreekt het aan een nationaal museum voor hedendaagse kunst wat de kunstenaars als een gemis ervaren. Ook zijn er te weinig galeries of openbare ruimtes waar de kunstenaars hun werk ten toon kunnen stellen en verkopen.

Hoe dan ook, de kunstopleidingen geven de aankomende kunstenaar de kans om zich op een behoorlijk niveau in eigen land te ontwikkelen. Met de Rijksakademie en de Gerrit Rietveld Akademie in Amsterdam bestaat een samenwerkingsovereenkomst. Kunstenaars als George Struikelblok en Marcel Pinas hebben door hun opleiding aan het NHAA hun vleugels kunnen uitslaan in het Caribisch gebied bij de Edna Manley School in Ja-

maica om daarna toegelaten te worden aan het Rijksakademie waar ze grote indruk maakten. Tegenwoordig zijn het internationaal erkende kunstenaars en toonaangevend in eigen land. Opmerkelijk is dat ze ook teruggaan naar Suriname. Zo helpen ze mee aan de ontwikkeling van de kunst in eigen land.

De SPAN-catalogus geeft een zeer uitgebreide beschouwing vanuit verschillende invalshoeken hoe kunstenaars en andere culturele actoren niet alleen in Suriname, maar ook in Nederland tegenover de ontwikkelingen van de laatste jaren staan. Graaghaalijk Chandra van Binnendijk aan. Zij stelt dat 'aan het begin van dit nieuwe millennium vaart, dynamiek en verscheidenheid het kunstklimaat van Suriname typeren'. Van Binnendijk volgt de ontwikkelingen het gebied van beeldende kunst in Suriname op de voet en heeft verschillende boeken over kunst in Suriname op haar naam staan onder meer Sranan, Cultuur in Suriname (1992), Beeldende kunst in Suriname 1975-1995, Zichtbaar (catalogus kunstcollectie De Surinaamse Bank, 2005) en Schaafjes en Wilde bussen, Straatkunst in Suriname (2010). Vooral jonge kunstenaars spelen een belangrijke rol in dit kader. Jong slaat niet alleen op leeftijd, maar vooral ook op houding. Ze slagen er steeds beter in een platform voor zichzelf te creëren, ne-

Tembe Art Studio in Moengo, een project van Marcel Pinas.

men deel aan uitwisselingsprogramma's en gaan op zoek naar digitale netwerken, waardoor ze over een veel bredere inspiratiebron beschikken. Nieuwe trends worden gebruikt om bekende, lokale beelden te transformeren. Deze kunstenaars wensen nu professioneel te werken, te globaliseren, samenwerkingsverbanden te zoeken. Ze werken niet alleen internationaal, maar gaan ook verbanden aan met diaspora-vakgenoten in andere landen. Door het beschikbaar zijn van internet ontstaat een toenemende openheid, waardoor ze zich breder kunnen oriënteren. Dit doet niet alleen grenzen vervagen tussen de verschillende kunstdisciplines, maar maakt ook dat zaken als intellectueel eigendom, patent- en auteursrechten relatieve begrippen vormen. Zoals eerder opgemerkt werd de expositie 'SPAN' georganiseerd vanwege het 145-jarige jubileum van De Surinaamse Bank en als afsluiting van een artist in residence project - ArtRoPa (Art Rotterdam Paramaribo) - van juli 2007 tot september 2009. Acht Surinaamse kunstenaars zijn

uitgenodigd in Rotterdam door het CBK, het Centrum Beeldende Kunst en 10 Rotterdamse kunstenaars hebben deelgenomen aan het project in Suriname. De Surinaamse kunstenaars werden uitgenodigd om speciaal te werken met nieuwe media, ICT, film en video (geen schilderen en beeldhouwen).

Ook op de Nederlandse Antillen werd 10 jaar geleden gedurende 4 jaar, zo'n 'uitwisselingsprogramma' georganiseerd door het CBK, met dezelfde directeur, Thomas Meyer zu Schlochtern. Helaas leverde dit project voor de Curaçose kunstwereld alleen maar frustraties op aangezien er een eenrichtingsweg bewandeld werd. De Nederlandse Antillen hadden geen geld op de begroting gereserveerd voor kunst en cultuur, waardoor onze kunstenaars uitgesloten werden, terwijl op Curaçao de Nederlandse kunstenaars met open armen ontvangen en begeleid werden. Onze overheid beschouwt kunst en cultuur als een 'zachte sector' en onbelangrijk omdat er niets aan wordt verdiend.

Installatie van Ravi Rajcoomars getiteld Suicide Installation.

Het is zeer inspirerend om mee te maken wat een uitwisselingsproject te wege kan brengen in een gesloten kunstgemeenschap met weinig mogelijkheden of impulsen om buiten de eigen grenzen te kijken of te werken. Kunstenaars krijgen de kans om hun blik naar buiten te richten, of zoals Neil Fortune, die nu aan de Rietveld Akademie studeert, het heel plastisch uitdrukt in de SPAN-catalogus: 'er zijn cellen in je hersenen die open gaan'. Impulsen van buitenaf zijn niet alleen belangrijk

om kennis op te doen van bijvoorbeeld nieuwe media, maar zijn evenzo belangrijk om de kunstenaar te leren kijken naar de eigen culturele rijkdom. Nieuwe technieken en een moderne kijk op beeldende kunst helpen om het eigene te transformeren, in stukjes te hakken en op een moderne manier weer in elkaar te zetten.

Tijdens ons bezoek aan de SPAN-expositie en de verschillende randactiviteiten daaromheen, hadden we weinig kijk

op wat er daadwerkelijk aan integratie is gebeurd. Dit is van secundair belang. Belangrijk is om te constateren dat het een kunstgemeenschap goed doet om de deuren open te gooien voor impulsen van buitenaf. De kunstenaar zelf moet wel stevig in zijn schoenen staan, zich bewust zijn van het eigene. Vanuit dit perspectief loont het om nieuwe wegen te bewandelen en met een open blik ontwikkelingen te volgen in deze tijd van de nieuwe media, computer, video en film.